

Z ● ● Š Základní škola
● M Š a Mateřská škola
T G ● M T. G. Masaryka
● ● D ● Drásov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Č.j. ZSMSDR 204/24

OBSAH

- 1. Identifikační údaje**
- 2. Charakteristika školní družiny**
- 3. Cíle zájmového vzdělávání**
- 4. Délka a časový plán zájmového vzdělávání**
- 5. Formy zájmového vzdělávání**
- 6. Obsah zájmového vzdělávání**
- 7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP**
- 8. Podmínky přijímání uchazečů**
- 9. Podmínky zájmového vzdělávání**
 - 9.1. Materiální podmínky
 - 9.2. Ekonomické podmínky
 - 9.3. Personální podmínky
 - 9.4. Psychosociální podmínky
 - 9.5. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

1. Identifikační údaje

Název školy: Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Drásov, příspěvková organizace

Adresa školy: Drásov 167
664 24

IČO školy: 70942528

Zřizovatel: Městys Drásov, Drásov 61

Ředitelka školy: Mgr. Kateřina Vaverová
mobil: 774 230 415
e-mail: reditelka@zstgmdrasov.cz

Vedoucí vychovatelka ŠD: Bc. Lenka Ondříšková
mobil: 774 230 412
e-mail: ondriskova@zstgmdrasov.cz

Počet oddělení: 8

Provoz ŠD: ranní: 6:15 – 7:30 hod
odpolední: 11:25 – 16:30 hod

Vzdělávací program vytvořil kolektiv vychovatelek školní družiny, koordinátor ŠVP a ředitelka školy.

Pedagogická rada schválila 26. 8. 2024
Platnost dokumentu od 1. 9. 2024

2. Charakteristika školní družiny

Činnost školní družiny vychází z pedagogiky volného času, jedná se o nepovinné a dobrovolné vzdělávání. Přestože neposkytuje stupeň vzdělání, zabývá se aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou školní zátěž.

Prováděcím právním předpisem ke školskému zákonu č. 561/2004 Sb. pro oblast zájmového vzdělávání je vyhláška MŠMT č.74/2005 Sb.

Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové. Školní družina poskytuje žákům šanci uspět i při jiných činnostech, než je školní vyučování.

Školní družina je určena přednostně pro žáky 1. stupně, oddělení jsou naplňována do počtu 30-ti žáků. ŠD je v provozu dle rozvrhu vyučování jednotlivých tříd, každé oddělení má jinou provozní dobu.

3. Cíle zájmového vzdělávání

Při stanovení cílů zájmového vzdělávání ve školní družině dbáme především na individuální schopnosti dětí. Cíle musí být přiměřeně náročné, ale dosažitelné. Mají vést k tvořivému a logickému myšlení, spolupráci, respektu k ostatním, rozvíjet nadání a zájmy, budovat pozitivní vztah k přírodě a kultuře, posilovat pozitivní návyky a přispívat k prevenci sociálně patologických jevů.

Konkrétní cíle vycházejí z RVP ZV, který usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi, vychovávat je k empatii
- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při učení a ve volném čase

Všechny činnosti školní družiny ústí v získávání a rozvíjení klíčových kompetencí, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění člověka ve společnosti.

Kompetence k učení

- Žáci: - využívají různé informační zdroje
- získávají nové informace a uplatňují je v praktických situacích
 - získané poznatky dávají do souvislostí
 - samostatně pozorují a experimentují
 - všechny započaté činnosti dokončují

Kompetence k řešení problémů

- Žáci:- všímají si dění v bližším i širším okolí
- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách
 - promýšlí a plánují řešení problémů
 - prakticky ověřují správnost svého řešení
 - nenechají se odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

- Žáci: - ovládají řeč i mimoslovní komunikaci, rozvíjejí slovní zásobu
- vhodně formulují myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi
 - učí se naslouchat
 - vyjadřují ústním projevem své myšlenky a názory
 - rozvíjejí kultivovanou komunikaci
 - zapojují se do diskusí, řeší konflikty

Kompetence sociální a interpersonální

- Žáci: - podílejí se utváření přátelské atmosféry ve skupině
- navazují a upevňují dobré mezilidské vztahy
 - řídí se pravidly ŠD
 - učí se toleranci, sebeúctě, přijímat kompromis
 - uvědomují si a nesou důsledky za své chování
 - rozpoznávají nevhodné chování
 - upevňují hygienické návyky

Kompetence občanské

- Žáci: - vnímají šikanu a nespravedlivost, diskutují o nich
- uvědomují si svá práva a povinnosti
 - umí odmítnout nevhodné aktivity
 - dbají na zdraví své i ostatních
 - jsou ohleduplní k přírodě

Kompetence pracovní a k trávení volného času

- Žáci: - používají bezpečné materiály, nástroje a vybavení
- řídí a organizují svůj volný čas
 - vybírají si zájmové aktivity dle vlastního zájmu
 - dokáží se zapojit a uplatnit v kolektivu
 - pracovní nasazení a stres kompenzují vhodnými a kvalitními aktivitami
 - rozlišují vhodné a nevhodné aktivity

Kompetence digitální

- Žáci: - ovládají běžná digitální zařízení, samostatně je využívají
- získávají, vyhledávají a posuzují informace
 - využívají digitální technologie k usnadnění a zkvalitnění práce
 - chápou význam digitálních technologií pro lidskou společnost
 - při používání digitálních technologií se učí předcházet situacím s negativním dopadem na tělesné a duševní zdraví

4. Délka a časový plán zájmového vzdělávání

Časový plán je stanoven na délku jednoho školního roku, tedy od září do června. Konkretizován je v Ročním plánu práce, který je rozdělen do tematických celků s časovou dotací. Roční plán práce je průběžně aktualizován a doplňován, vychovatelky volí činnosti tak, aby odpovídaly věku a schopnostem dětí v daném oddělení.

Měsíc	Téma	Časový rozsah
Září	Máme nové kamarády	20 hodin
Říjen	Barevný podzim	25 hodin
Listopad	Pohádkový listopad	20 hodin
Prosinec	Těšíme se na Vánoce	15 hodin
Leden	Zima je tu	20 hodin
Únor	Ve zdravém těle zdravý duch	15 hodin
Březen	Čteme rádi	20 hodin
Duben	Jarní nálada	25 hodin
Květen	Moje rodina	20 hodin
Červen	Hravé léto	20 hodin

5. Formy zájmového vzdělávání

Školní družina realizuje svoji činnost prostřednictvím následujících forem vzdělávání:

Pravidelná činnost

Zahrnuje každodenní činnost ve všech odděleních ŠD, skupinové práce, hry, soutěže, družinové aktivity (pohybové hry, tvoření z papíru, zajímavá výtvarka, veselá jehla, bádáme v přírodě všemi smysly, drásovské toulky, hudebně-pohybové aktivity).

Příležitostná činnost

Není zahrnuta do běžné týdenní skladby, patří sem všechny mimořádné akce (výstavy, karnevaly, besídky, dílny, soutěže, exkurze, projektové dny a ostatní).

Odpočinková činnost

Jedná se o činnosti odstraňující únavu žáků z vyučování, zejména po příchodu do ŠD (četba, poslech, hraní klidových a společenských her, relaxační chvílky). Zařazení těchto činností do denního režimu je z psychohygienického hlediska velice důležité.

Zájmová činnost

Rozvíjí osobnost dítěte, umožňuje jeho seberealizaci a kompenzaci případných školních neúspěchů. Mohou být organizované i spontánní, skupinové nebo individuální. Patří sem zájmová činnost literárně - dramatická, pracovní, technická, hudební, výtvarná, dopravní, přírodovědná, tělovýchovná, sportovní a turistická.

Rekreační činnost

Tuto činnost chápeme jako aktivní odpočinek vedoucí k regeneraci sil. Realizuje se převážně venku s pohybovými, sportovními nebo turistickými prvky. Tyto činnosti mohou být rušnější, což však nelze považovat za nekázeň, neboť kompenzují jednostrannou zátěž školního vyučování.

Spontánní aktivity

Jsou praktikovány zejména v rámci ranní družiny, odpolední klidové činnosti a během pobytu venku tak, aby si žáci mohli samostatně rozhodovat o své činnosti.

Individuální práce

Při této činnosti nejvíce rozvíjíme zájmy žáků a pomáháme při integraci jedinců s IVP, nevyhovujícím rodinným zázemím a účastníkům s odlišným mateřským jazykem.

Příprava na vyučování

Realizuje se vypracováním domácích úkolů, hraním didaktických her, procvičováním získaných vědomostí. Nepatří však mezi povinné činnosti ve školní družině.

6. Obsah zájmového vzdělávání

Vzdělávací program školní družiny navazuje na ŠVP školy, ve svých aktivitách ho doplňuje a rozvíjí. Je zaměřen na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**:

- **Místo, kde žijeme**
 - poznávání okolí školy, obce, orientace v terénu, vycházky
 - dodržování zvyků a tradic, jejich rozvíjení v tvořivých činnostech
- **Lidé kolem nás**
 - osvojení základů slušného a společenského chování
 - vztahy v rodině, s kamarády a spolužáky, předcházení šikaně
- **Lidé a čas**
 - smysluplné využití volného času
 - vytváření správných návyků, dodržování režimu
 - plánování činností školní družiny
- **Rozmanitost přírody**
 - budování vztahu k přírodě, její ochrana
 - poznávání přírody a jejích proměn
 - péče o pokojové květiny
 - využití přírodnin k výtvarnému tvoření
- **Člověk a zdraví**
 - poučení o zdraví, prevenci úrazů, osobní hygieně
 - dodržování pitného režimu
 - pohybové aktivity, pobyt na čerstvém vzduchu

Obsah zájmového vzdělávání je uspořádán do 5 tématických oblastí:

Oblast esteticko-umělecká:

Výchovně vzdělávací cíl:

- zvládnout základní pracovní operace a postupy
- účinné a bezpečné použití pracovních pomůcek a nástrojů
- rozvíjet cit pro materiál, dokázat posoudit vlastnosti materiálu
- rozvíjet tvořivost, představivost a fantazii, rozvíjet estetické cítění a chování, rozvíjet kladný vztah k výtvarnému umění a řemeslu, rozvíjet poznatky o jiných kulturách
- vést k systematické práci a trpělivosti, vést ke schopnosti samostatně pracovat
- rozvíjet schopnost komunikace, dodržovat bezpečnost práce a hygienu

Očekávané výstupy:

- ovládnutí základních technik a postupů v jednotlivých oborech
- vhodně využívat pomůcky a nástroje, využívat všech vlastností materiálu
- vnímat uspořádání barev a tvarů
- vyjádření emocí, pocitů, nálady.

Metody práce:

- názorné vyučovací metody: předvádění, demonstrace, instruktáž, zprostředkovaná ukázka (model, schéma, obraz, videozáznam), pozorování
- aktivizující (problémová metoda, projektová metoda, výtvarný experiment, hra)

Klíčové kompetence:

- žák si dokáže zorganizovat pracovní prostor - udržuje pořádek na pracovním místě, volí vhodný postup práce, pomůcky a nástroje, používá účinné a bezpečně pomůcky
- pracuje s barvou – uvědomuje si rozdíly a vyjádří barvy, tvary, objemy a linie
- kombinuje vyjádření na ploše a v prostoru
- spolupracuje s ostatními, je ohleduplný, rozpozná problém a vhodně jej řeší
- vytváří si pozitivní představy o sobě samém, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny

Oblast hudebně-dramatická

Výchovně vzdělávací cíl:

- rozvíjet hlasové, jazykové a dechové schopnosti
- vyjádřit vnímání, cítění, prožívání a představy
- rozvíjet estetické cítění a chování, objevit vlastní schopnosti
- vést ke schopnosti kooperovat s ostatními členy, vést ke schopnosti přijmout vlastní chybu a poučit se z ní

Očekávané výstupy:

- využívá melodizace, rytmizace a stylizace
- dodržuje vymezená pravidla
- vyjádří vnímání, cítění, prožívání a představy
- neostýchá se vystoupit na veřejnosti

Metody práce:

- klasické (vysvětlování, předvádění, instruktáž, napodobování, poslech)
- aktivizující (inscenační metody, rozhovor, didaktická hra)

Klíčové kompetence:

- žák reaguje pohybem na znějící hudbu
- rytmizuje a melodizuje jednotlivé texty
- správně dýchá, tvoří tón

Oblast pohybově-sportovní:

Výchovně vzdělávací cíl:

- rozvíjet obratnost, fyzickou a psychickou kondici
- prohloubit znalost pravidel, technik a taktiky
- rozvíjet morální vlastnosti a cit pro fair-play, motivovat k práci na vlastním zdokonalení
- vést ke schopnosti přijmout vlastní chybu a poučit se z ní

Očekávané výstupy:

- zvládne hru a sportovní činnosti podle pravidel a instrukcí
- v souladu s individuálními předpoklady si osvojí pohybové dovednosti a dosáhne maximálních výsledků
- snaží se o sebezdokonalení
- osvojí si techniky a taktiky, dokáže konkurovat v závodní činnosti

Metody práce:

- klasické (vysvětlování, předvádění, pozorování, instruktáž, napodobování, nácvik)
- aktivizující (didaktická hra, soutěž)

Klíčové kompetence:

- žák má pozitivní vztah ke sportu a pohybovým aktivitám
- zná pravidla, techniky a taktiky her a sportovních činností
- dokáže trénovat v týmu, má pocit sounáležitosti
- dokáže překonávat vnější i vnitřní překážky - posunuje své hranice
- má dobrou fyzickou i psychickou kondici a zdravé sebevědomí

Oblast logicko-technická:

Výchovně vzdělávací cíl:

- rozvíjet schopnost samostatného vyhledávání informací a jejich zpracování
- vést k rozvoji logického, technického a kritického myšlení
- vést k systematické práci, trpělivosti a vytrvalosti
- vést ke schopnosti samostatně pracovat
- rozvíjet schopnost komunikace
- vést ke schopnosti přijmout vlastní chybu a poučit se z ní

Očekávané výstupy:

- ovládá různé strategie a kombinace
- rozpozná a pochopí problém, volí vhodné způsoby řešení
- zvládá základní postupy práce s internetem

Metody práce:

- klasické (vysvětlování, popis, vyprávění, pozorování, instruktáž, nácvik, rozhovor, dialog a diskuse)
- aktivizující (řešení problému, didaktická hra)

Klíčové kompetence:

- žák dokáže logicky uvažovat i v náročných a nepřehledných situacích
- dokáže se koncentrovat na jednu činnost
- vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá
- dokáže přijmout vlastní chybu a poučí se z ní

Oblast jazyková:

Výchovně vzdělávací cíl:

- rozvíjet kladný vztah k jazyku
- rozvíjet slovní zásobu a gramatické jevy
- rozvíjet porozumění textům
- rozvíjet poslechové a komunikativní dovednosti
- vést ke schopnosti samostatně pracovat
- rozvíjet poznatky o naší a jiných kulturách
- rozvíjet smyslové vnímání a paměť
- rozvíjet jemnou i hrubou motoriku, grafomotoriku

Očekávané výstupy:

- správně vyslovuje, má širokou slovní zásobu
- dokáže komunikovat, tvoří gramaticky správné věty
- má pozitivní vztah k jazyku, učí se hrou

Metody práce:

- klasické (vysvětlování, vyprávění, popis, rozhovor, poslech, práce s textem, čtení s výkladem, gramatická cvičení),
- aktivizující (didaktická hra, projektová metoda)

Klíčové kompetence:

- žák získané znalosti a dovednosti uplatňuje v praxi
- znalosti a dovednosti propojuje s jinými získanými znalostmi
- správně vyslovuje a tvořivě využívá slovní zásobu
- projevuje pozitivní vztah k jazyku, dokáže spolupracovat s ostatními i samostatně

7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychovatelka ŠD úzce spolupracuje s výchovným poradcem, školním psychologem, speciálním pedagogem, třídními učitelkami a rodiči žáka. Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou zapojeni do běžných organizačních jednotek a aktivit.

Rozvoj nadaných a mimořádně nadaných žáků – škola nabízí ve spolupráci se speciálním pedagogem kroužek pro nadané žáky a další doplňkové aktivity v různých oblastech zájmu dětí ve spolupráci s DDM Kuřim, ZUŠ Tišnov, Sokol Drásov.

8. Podmínky přijímání uchazečů

Školní družina je určena přednostně pro žáky prvního stupně. Přijetí žáka do školní družiny probíhá na základě písemné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců o rozsahu docházky, zdravotním stavu dítěte a způsobu odchodu účastníka ze školní družiny. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy. Docházka účastníků je ukončena k poslednímu červnovému dni, je tedy třeba, aby byl každý účastník v září opět přihlášen. Docházku do školní družiny lze ukončit odhlášením žáka ze ŠD jeho zákonným zástupcem ke každému poslednímu dni v měsíci pouze písemnou formou (formulář „Odhlášení žáka ze školní družiny“).

O vyloučení žáka ze školní družiny rozhoduje ředitelka školy. Důvodem pro vyloučení je soustavné porušování kázně a pořádku, ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních, neuhrazení poplatku za ŠD a jiné zvláště závažné důvody.

9. Podmínky zájmového vzdělávání

9.1. Materiální podmínky

Školní družina nemá vlastní prostory, proto využívá prostory učeben prvního stupně. Třídy jsou světlé a prostorné. Vybavení místností nábytkem je účelné, dětské stolky a židličky odpovídají věku a velikosti dětí. Místnosti, které žáci využívají, poskytují široké možnosti k všestranným hrám a činnostem dětí v rozvoji jejich osobnosti.

V každém oddělení je část místnosti pokryta kobercem. Tu žáci využívají při odpočinkových činnostech, rozhovorech v komunitním kruhu a při hrách. ŠD je vybavena hrami, hračkami, stavebnicemi, výtvarnými potřebami i pomůckami, které jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

V odpoledních hodinách využívá ŠD i další prostory školy, jako je např. tělocvična, školní zahrada a školní hřiště. Veškeré vybavení je pravidelně obnovováno dle finančních možností.

Školní družina využívá elektronickou třídní knihu i evidenci docházky účastníků zájmového vzdělávání.

9.2. Ekonomické podmínky

Navštěvování školní družiny je spojeno s finanční úhradou. Platba je prováděna převodem na účet školy. Část těchto prostředků je použita na nákup materiálu a na zkvalitnění interiéru jednotlivých oddělení školní družiny. Poplatek za ŠD je stanoven ve směrnici Stanovení výše úplaty ve školní družině.

9.3. Personální podmínky

Ve školní družině pracují kvalifikované vychovatelky s pedagogickým vzděláním. Pravidelně se účastní akreditovaných kurzů a seminářů, školení pro sborovnu, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji.

9.4. Psychosociální podmínky

Snažíme se o vytvoření vhodného a podnětného prostředí, které poskytne dětem pocit bezpečí, jistoty a spokojenosti, respektujeme osobní svobodu a volnost dětí, která je podřízena školnímu řádu. Naší snahou je zapojení dětí do činností ŠD pomocí nenásilných motivačních prostředků, které navozují vzájemný pocit důvěry a spolupráce.

Rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a vztahy k ostatním.

9.5. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Žáci se chovají ve školní družině, v areálu školy a ostatních prostorách tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob. Pro činnost školní družiny platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu.

Vychovatelky ŠD provedou poučení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví v prvním týdnu školního roku a zajistí dodatečné poučení těch, kteří chyběli. O poučení provede vychovatelka záznam do třídní knihy. V průběhu školního roku probíhá pravidelné poučování účastníků zájmového vzdělávání o zásadách bezpečného chování ve školní družině, ale i mimo ni.

ŠD má k dispozici vybavenou lékárničku, jejíž obsah je pravidelně kontrolován a doplňován, prostory a vybavení ŠD jsou v souladu s platnými hygienickými předpisy a bezpečnostními normami. Stravování a pitný režim je zajištěn prostřednictvím školní jídelny v 1. patře ZŠ.

Pedagogičtí zaměstnanci dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární předpisy. Pokud zjistí závady a nedostatky ohrožující zdraví a bezpečnost osob nebo jiné závady technického rázu, je jejich povinností informovat nadřízeného a v rámci svých možností zabránit vzniku škody.

Všichni zaměstnanci jsou během provozu školy povinni přihlížet k základním potřebám dětí, vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj, předcházet vzniku rizikového chování a poskytovat jim nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve školní budově nebo mimo budovu při akci pořádané školou, žáci ihned ohlásí vychovateli. Ten poskytne žákovi první pomoc, případně zajistí ošetření žáka lékařem. Úraz hlásí vedení školy a provede záznam do knihy úrazů.

Nemocný žák může být odeslán k lékařskému ošetření pouze v doprovodu dospělé osoby. Vychovatelky zajistí, aby měl každý žák v přihlášce do ŠD zapsány tyto údaje: příjmení, jméno, datum narození, telefonní čísla rodičů. Při akutních potížích žáka se vychovatelka vždy telefonicky spojí se zákonnými zástupci žáka a dohodne se na dalším postupu.